

dobljani so prostori za gostišča ali za kakšne boljšešolske šole.

Kar se tiče katoličanov, nihče ne ve, koliko jih je v Rusiji. Vseh 6 katoliških škofij je nezasedenih, samo v Moskvi živi katoliški škof, ki pa ne more delovati. V Moskvi je bilo pred svetovno vojno 25.000 katoličanov s 40 duhovniki, sedaj pa jih je kakšnih 200 z 2 duhovnikoma. V Leningradu je katoliška cerkev ves teden zaprta, odpre se v soboto in v nedeljo zjutraj. Nato pride nek dominikanski pater, ki živi skrito, opravi sv. opravilo, potem pa zopet odide. V Moskvi so 3 katoliške cerkve. V francoski cerkvi opravlja sv. opravilo nek škof, ki stanuje s svojim duhovnikom skrito zunaj mesta, v slovanski pa star poljski duhovnik.

Kar se dostaja religioznosti, je še opazovati pri starejših ljudeh. Ti še hodijo v cerkev, se prekrižajo in molijo na star način, poljublajo svete podobe ter se svoje vere ne sramujejo. Mladina pa nima vere, brezbožna šola jo je ubila. Brez vere dorašča, brez vere živi in bo živela. Ne zahaja v cerkev, če pa pride tje, se nedostojno obnaša, smeji, poje, žvižga in divja. Poročevalec končuje svoje poročilo tako-le: Brez tolažbe, — brez upanja!

Čudovit vpliv pridige. Pariški ruski list »Voroždenije« je prinesel nedavno dopis svojega dopisnika Surgučova iz Valencije na Španskem. V tem dopisu opisuje Surgučov pridigo sivolasega duhovnika don Jose Santonija na praznik »Marije, matere obupanah«, pokroviteljice zapuščenih, predvsem vrtnarjev in cvetličark. Njeno cerkvico so bili pred kratkim napadli brezbožniki. Duhovnik je rekel: »Neumni ljudje so požgali klopi in strehe po naših cerkvah v domnevi, da bodo na ta način vpepelili tudi našo vero, srce in dušo. Kaj pa so opravili? Danes je res soparno pri nas, pa ne vem, ali mi jemlje sapo vonj vaših lilij in vrtnic, ki ste jih nasuli pred Marijo, ali pa največja sreča, ki me je doletela v dolgem življenju. Prej sem doznal, da trepetate od gneva in pričakujete, da bo Bog z nebeškim ognjem zažgal požigalce. Ali ste pozabili, kako so pljuvali Kristusu v obraz na Pilatovem dvorišču, ga zasmehovali, a on je samo molil za nasilneže? Mar res mislite, da se bo maščeval za kup starih klopi? Mar res hočete čudeža? Takoj ga boste dobili...« In don Jose je poklical starega, sključnega cerkovnika: »Mihael! Vzemi največjo puščico in prosí vernike, naj darujejo za nove klopi!« Množica je zaihtela. Srebro je kmalu do vrha napolnilo puščico. Stari Mihael je šel po drugo, po — tretjo! Don Jose je pričel klicati s prižnice: »Dosti, bratje in sestre, imamo že dovolj!« A razburjenje se ni hotelo poleči. Neka žena si je z glave strgala vezeno avbo in še ta je bila kmalu polna denarja, prstanov, zapestni in uhanov. »Dosti je!« je klical don Jose ljudem, ki so vedno zopet odpirali denarnice, in je udaril z roko po prižnici: »Prosil sem vas samo, da nam kupite nove klopi. Vi pa hočete zgraditi nov samostan. Imamo dosti samostanov v Valenciji, in vsi ne bodo požgani!« Don Jose si je oddahnil in vprašal: »Hoteli ste čudež. Ali ste

ga videli?« — »Smo, smo!« je zaklicala množica in solze so ji vrele iz oči. »Oremus« je zaklical duhovnik in na kolenih z vso množico zapel: »Ave Maria...« Orgle so se oglasile tako navdušeno, kot da bi bile žive. Mati zapuščenih, pokroviteljica Valencije, je milostno sklanjala nad verniki svojo kronano glavo. In kdor je videl to vzhičenje in srečne solze, bo pritrdil, da bodo lahko vzkliili v tem navdušenem ozračju največji čudeži! —

P. Turk. O tem slovenskem misijonarju na Kitajskem se je zadnji čas veliko pisalo ne samo v Sloveniji, marveč vobče po časopisju na svetu. Boljševiški kitajski roparji so ga bili vjeli ter odpeljali s seboj. Posrečilo pa se je njegovemu škofu doseči, da so ga tolovaji pustili na svobodo, kajpada proti plačilu velike odkupnine. V zadnji številki našega lista smo o tem poročali. »Amerikanski Slovenec« je že dne 19. decembra 1931 poročal o rešitvi g. Turka z dostavkom: »Banditi so ga sicer izpustili, a kako strto je njegovo zdravje vsled surovega ravnanja, kateremu je bil podvržen od strani divjaških tolpa.«

*

Trudnik.

V zadnjih desetletjih se je pri nas zelo razširil ali skoraj že udomačil nemški izraz »trogar« za nosača mrliča — dočim se naši lastni izrazi vedno dalje zatemnujejo in propadajo pozabljenosti.

V južnih delih Slovenije poznajo za nosača mrliča izraz »žulec«, toda tudi ta se že sliši vedno redkeje; v severnih delih so se pa posluževali nekdanj besede »trudnik«, katero je že pa vobče danes tudi smatrati kot izumrlo. Ne najdemo je tudi v nobenem slovarju od Megiserja do Pleteršnika. Zasedli smo jo pa zopet v neki »Mrtvački pesmi« v petih kiticah; prva polovica zadnje kitice se glasi:

»Trudniki vi mene zdaj zdignite
No na britov zaneste me;
Moje truplo mi v grob spravite,
Naj tam v miru počiva se...«

Pesem je napisal nek V. Ferk v Svedini dne 22. novembra 1858, kakor je sam dodal h koncu. Da-li jo je on sam spesnil, ali samo prepisal že znano pesem, se danes ne da več dognati. Vidi se na prvi hip, da ta pesem, katera je bila zložena v nekem starem »Rituale Salisburgense«, nima nikake slovstvene vrednosti, pač pa je omena vredna, ker nam je ohranila besedo »trudnik«.

Tekom poizvedovanja, da-li je ta izraz vez mrtev, ali da je znabiti še kje v živi rabi, je naš znani zgodovinar g. dr. Kovačič ugotovil, da ga rabijo v šentpeterski župniji nižje Maribora še danes za pogrebca, in je verjetno, da ga tudi kje drugod poznajo v istem smislu, kar bi bilo potrebno doznati, da se določi njegova današnja krajevna razširjenost. — V staroslovenščini je beseda »trudnik« tudi že znana in označuje človeka, kateri se »trudi« kako dobro delo izvršiti.

Naj bi se pristno slovenska beseda »trudnik« zopet oživila v ljudski rabi, ker je mimo »pogrebca« najizrazitojša v tem smislu.

*

Mlad profesor v Mariboru g. Valentin Jemec, je umrl na jetiki v bolnici. Rajni je parkrat pisal mične črtice za »Gospodarjeve« priloge. Veliko prezgodaj umrlemu slovenskemu vzgojitelju bodi ohranjen časten ter hvaležen spomin!

Radi požiga tri leta robije. Obtožnica je trdila, da je Janez Vogrin zažgal ob treh zjutraj dne 4. oktobra 1931 hišo in hlev ter gospodarsko poslopje svoje ločene žene Antonije Vogrin v Gornjem Porčiču pri št. Lenartu v Slov. goricah. Obtoženi je živel v sporih in tožbah z Antonijo in ga dolži obtožnica, da je izvršil požig iz maščevanja. Mariborski senat je obsodil Vogrina kljub zanikanju in izgovoru na pijanost na tri leta robije in na pet let izgube častnih pravic. Obtoženi ni sprejel sodbe.

Vsem čast. gg. duhovnikom vljudno sporočamo, da bomo oficij in formular za sv. maše bl. Osane kotorske pravčasno vsem poslali in jih ni treba posebej naročiti. — Ali ste že poslali naročilo za sveče? Ne odlašati na zadnje dni! — Tudi glede velikonočnih listkov prosimo naročila čimprej poslati, da je možno tiskati istočasno, sicer se tiskovine podražijo.

Zmrznil je v gozdu na Radlu nad Remšnikom v sneženem metežu 40letni domačin Josip Holcman.

Hiša v plamenih. Dne 5. januarja je začela goreti stanovanjska hiša posestnika Šetine v št. Petru v Savinjski dol. Požar je najbrž nastal radi tega, ker je pregorel dimnik in se je oprijel ogenj lesenih delov podstrešja. Ogenj so hitro pogasili gasilci, a škoda vendar le znaša 20.000 Din.

Požigalčeva roka na delu. Najlepši kozolec v Ojsterški vasi pri Celju, last posestnika Danila Jeseneka, je bil v plamenih krog polnoči na Kraljevo. Bila je nevarnost radi vetra za celo vas, a se je ogenj raztegnil le še na dva kozolca, katera so gasilci oteli, dočim je zgoraj imenovano poslopje pogorelo do tal. Sigurno je bil ogenj podtaknjen od požigalčeve roke, ki že dolgo časa neznosno vznemirja vse vasi krog Vranskega.

Težko je poškodovano na Kraljevo jermenje ter kolesa v Trbovljah strojnika Franca Eberlinc. Zmečkalo mu je prste, odtrgalo kose mesa, potrlo kosti in nesreča mu je prizadajala težje notranje poškodbe.

Otrok — žrtev opeklin. Otroci kočarja Beleta na Donački gori so prevrnili lonc kropo na enoletno Beletovo hčerkico. Vsled strašnih opeklin po celem telesu je bil otrok prepeljan v celjsko bolnico, kjer je pa umrl.

Nogo je zlomil navzdol drveči in z drvamí naložení voz posestniku Francu Forte v Trbovljah.

Kitajski zid, za katerega je pribežala kitajska armada iz Mandžurije pred Japonci. Zid je star nad 2000 let, 2000 km dolg, 7 m širok in visok 11 m.

Levo: Nove uniforme papeževe garde.

Koča je pogorela v Kamnem vrhu pri Sv. Križu na Kranjskem upokojenemu rudarju Janezu Logar. Starček je odkladal pepel v veži tik stene in ta nepravidnost je povzročila požarno nesrečo.

Spoprijeli so se med seboj na Kraljevo v noči fantje iz vasi Kamnik in Podpeč na Kranjskem. Glavno besedo so imeli: noži, koli in drugo nevarno topo orodje. Trije mladci iz Podpeči so odnesli iz fantovske bitke take poškodbe, da so se merali zateči v bolnico v Ljubljano.

Po nesreči je padel pod voz v Volčjem potoku 56letni trgovec in posestnik Jožef Svetec iz Vrhpolja pri Kamniku. Povožen je umrl vsled poškodb v ljubljanski bolnici.

Umobolnica v Novem Celju je otvorjena.

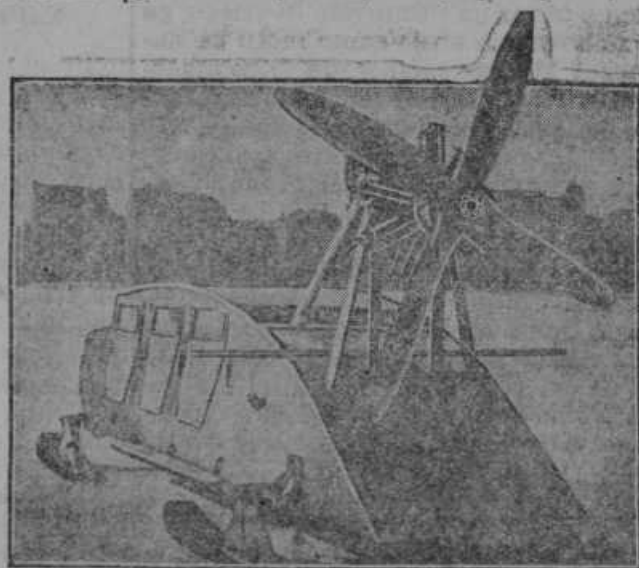
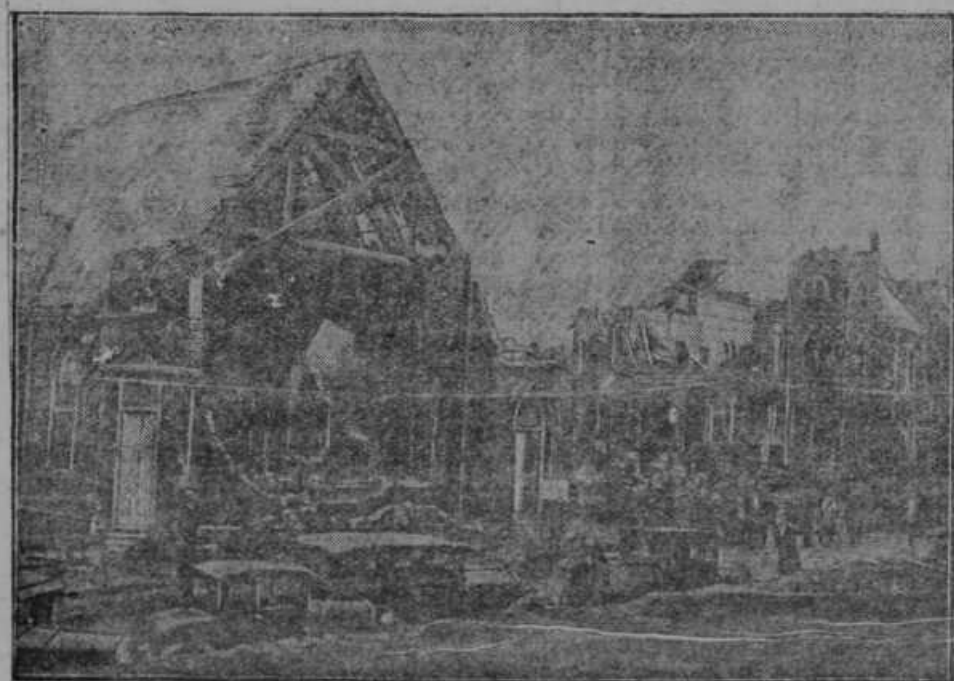
Koliko vojakov imajo države? Društvo narodov je sporočilo 24 evropskim državam uradne podatke o stanju njih oboroževanja v letu 1930-31. Iz statisti-

ke, v kateri manjka sovjetska Rusija, je razvidno, da je trenutno najbolj oborožena država Francija, ki šteje 692.366 mož aktivne vojske in 4.5 milijonov rezerve. Na drugem mestu stoji Italija, ki ima oboroženih 500.000 mož, na tretjem mestu je Poljska s 330.000 možmi in 2.5 milijona rezerve. Rumunija razpolaga z vojsko 315.000 mož, Anglija ima 304.000 vojakov, Japonska 276.000 vojakov, Španija 162.000 vojakov, Severna Amerika 154.000 voj. in Češkoslovaška 140 tisoč mož. Belgijska vojska šteje 88.000 mož, Nemci pa pravijo, da imajo pod orožjem 100.000 ljudi.

Dve vrnitvi po dolgih letih iz ruskega ujetništva. V Karlsbad na Češkem se je vrnil po 17 letih iz ruskega ujetništva Josip Müller, ki se je podal na fronto kot 19letni mladec. V ujetništvu se je oženil in je pripeljal v domovino iz Azije ženo in troje otrok. — Po vožnji polni doživljajev se je vrnil po 16letnem ruskem ujetništvu nemški grenadir Frid-

rik Lauk v Tilsit. Leta 1915 je bil od Rusov ujet s 110 tovariši. Rusi so ga spravili v Sibirijo, od tamkaj pa na Kavkaz. Tukaj je prišel h kmetu, ki je obdržal nadarjenega Nemca v službi. Slo mu je dobro, a v zadnjem času se ga je lotilo nepremagljivo domotožje. Z velikimi težavami si je izposloval potne listine in se je vrnil baš za letošnje božične praznike.

Od Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, podružnica Celje, smo dobili sledeči dopis: Z ozirom, da nekateri agentje konkurenčnih zavarovalnih družb begajo naše zavarovance z raznimi izmišljotinami ter se večkrat, kjer jim kaže, izdajajo tudi za naše zastopnike. Zato opozarjamo vse naše zavarovance, da od zastopnika, ki ga ne poznajo, zahtevajo legitimacijo ter da se ne pustijo begati od agentov konkurenčnih družb, ki hočejo naše zavarovance pridobiti z zabavljanjem čez naš zavod, ker tako postopanje sami njihovi predstojniki ne odobravajo. Vzajemna zavarovalnica ima po vseh večjih krajih svoje poverjenike, ozi-

Sanke na propeler so v obratu v glavnem mestu Finske v Helsingforsu. — (Levo:) Grozovita posledica tornada (viharja) v ameriški državi Arkanzas. Na sliki vidimo razdejanja mesta Camden. V ospredju je videti ostanke cerkve,

roma zastopnike, ki so pooblašteni in imajo legitimacijo za sklepanje zavarovalnih ponudb do katerih se z zaupanjem obračate.

Kdor potrebuje okrepčila, posebno kdor je zaposlen v zaprtih prostorih, ta se zanesljivo varuje z jačanjem mišic in kit, kakor tudi s pospešenjem krvnega toka s Fellerjevim El-saftom, tem preizkušenim domačim sredstvom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

Tisočaki dobro naloženi v »Tekstilnem bazarju«, ugoden nakup raznovrstnih ostankov platna, sukna, barhenta, hlačvine svile itd.

Obrtniki, ali poznate obrtni zakon? Vsak obrtnik mora vedeti, kake pravice in kake dolžnosti ima glede svojega obrta. Sedaj je izšel novi obrtni zakon. Dobite ga v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru po Din 20.— in poština. Naročujte ga, ker je zaloga majhnal

Če imaš vsaj malo več denarja, da si lahko kupiš več knjig, tedaj ti priporočamo roman v treh knjigah: Winnetou. Tega boš bral kar naprej, tako je zanimivi! Vse tri knjige obsegajo 12 zvezkov po Din 13.—. Vezana knjiga stane vsaka po Din 65.—, celo platno Din 70.— in z barvano sliko na prednji strani po Din 75.—. Knjižnice in čitalnice ne bodo imele za to zimo lepše knjige kakor je Winnetou. Naj poizkusijo, bodo videli, kako jo bodo ljudje radi brali! Zato naj vsa društva, ki še niso te knjige naročila, brž pišejo po njo, sedaj je že na razpolago. Člani društev zahtevajte v svojih knjižnicah roman Winnetou! Knjiga se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kmetiskim gospodarjem in gospodinjam toplo priporočamo koledar, ki je izšel res za nje. Za gospodarje je Kmetiski koledar, za gospodinjne pa Gospodinjski koledar. Vsak stane s poštnino vred samo 10 Din. Najceneje je za vas, da pošljete znamke v pismu naprej z naročilom Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

»Sumi, šumi, Drava...« — črtice iz zgodovine Maribora, mariborske okolice in Pohorja. Ta snopčič je svojčas izšel kot 13. zvezek Cirilove knjižnice, pa je bil kmalu razprodan. Sedanji snopčič ima nekaj novih črtic s Pohorja. Knjiga stane samo 5 Din (s poštnino 6 Din). Pri naročilu pošljite znamke! Naroča se pri Tiskarni Sv. Cirila v Mariboru.

*

Največja hitrost v izrednih višinah.

Nekaj dni se že vršijo bolj na tihem poskusi z letalom, ki je zgrajeno za višine z razredčenim zrakom (stratosfera), v pariškem predmestju Billancourt v Farmanovih delavnicah. Vodstvo tovarn čuva tajnost, a kljub temu so se raznesli nekateri zanimivi podatki o novem aeroplanu.

Stroj za pogon bo proizvajal 500 konjskih sil. Sestavitelj letala Farman trdi, da bo z iznajdbo daleč prekosil doseženi višinski rekord 10 do 12.000 metrov. Novo letalo preiskujajo stopnjevale. Piloti so pričeli z višino 3000 m in iz te prodirajo višje. Tem potom hoče Farman odstraniti vse nedostatke, ki se še bodo pokazali na motorjih.

V navadnem zraku bo prevozil aeroplan 200 km na uro, v razredčenem — v stratosferi, v višini 15 km — pa tudi 800 km na uro. Računajo z možnostjo, če se bo vse posrečilo, da bo mogoč polet iz Pariza v Newyork v 6 urah!

*

Lanska priloga »Naše slike« je popolnoma pošla in je ni več dobiti.

Cene živini rastejo.

Ponovno smo že napisali, da kmetje preveč popuščajo pri ceni živine. To so kmetje tudi drugod uvideli. Na zahtevo, da bi se naj določila najnižja cena živi teži živine, se ni nihče oziral. Sedaj so dne 7. tega meseca v Beogradu kmetje določili višje cene. Na tem sejmu so se prodajali: biki živa teža po 4—5.50 Din, pitani voli po 5—7 Din kg, krave od 3—4.50 Din, teleta do 5.50 Din kg. Skoro za 2 Din pri kg več kakor pred mesecem. Pozivamo vas zopet, dragi kmetje, ne dajajte živine pod vsako cenol Držite cene! Ne uničujte samega sebe in svojega gospodarstva! Ali so vaše dajatve kaj padle? Ali je davek nižji? Samo vaši pridelki, samo vaša živina nima cene! Od ust do ust mora iti glas:

Cene živini rastejo, ne prodajajte pod vsako ceno!

— — —

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš vabi vsoje člane, da se v nedeljo dne 24. tega meseca ob 9. uri dopoldne zberejo v učni sobi Sadjarske in vinarške šole, kjer bosta delegata poročala o zadnjem občnem zboru v Ljubljani. Poročiloma bo sledilo kratko poučno predavanje. Naj nikdo ne izostane.

Čebelarstva podružnica pri Sv. Andražu v Slov. gor. ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne pri odborniku Tomažu Toš s sledečim dnevnim redom: Letno poročilo, vplačevanje članarine, volitev odbora in slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

*

Zver v človeški podobi v Londonu.

Našim čitateljem je še gotovo v živem spominu Nemeč Kürten iz Düsseldorfa, katerega so obglavili radi veliko umorov, ki jih je zagrešil iz živalske podivjanosti nad deklicami in tudi odraslimi ženskami.

Prestolico Anglije London baš sedaj silno razburja umor majhne Vere Page. Vse je v Londonu na nogah, da izsledi morilca, katerega so nazvali »londonskega Kürtena«.

Omenjeni zločin se je zgodil takole: Vera Page, čedna deklica, je hotela na povratku iz šole obiskati svojo teto, ki je praznovala rojstni dan. Na potu je morilec dekletce nagovoril, ko si je ogledovala izložbena okna. Nazadnje so vi-

dell otroka v spremstvu velikega moža v slaščičarni, kjer jej je kupil raznih sladkarij. Od tedaj je zabrisana za Vero vsaka sled. Šele dva dni za tem so našli mrtvo deklico v vrtu čisto v drugem delu mesta. Med morilcem in med otrokom se je moral odigrati srdit boj, ker so bili konci dekličinih nohtov odlomljeni in ves njen obraz razpraskan.

300 angleških detektivov zasleduje morilca, ker je prišlo ob tej priliki na dan, da je skrivnostno izginilo zadnje tedne v Londonu več otrok.

Do opisanega zločinskega slučaja je bila londonska policija mnenja, da je zapustila izginula deca domačo hišo iz strahu pred kaznijo ali radi pustolovščin. Sedaj je pa vse prepričano, da so postali pogrešani otroci žrtve živalske krutega morilca. Čudno je le dejstvo, da niso doslej odkrili trupel umorjenih otrok.

Zdravniki so dognali, da je ležala Vera Page že dve dni mrtva, predno so jo našli. Iz tega sklepajo, da skriva morilec trupelca kje na posebno javnosti nedostopnem kraju. Policija domneva, da je izvršil duševno bolni morilec strahovite zločine v kaki avtomobilski garaži.

*

Karteli, pospešitelji gospodarske krize.

Mnogo se piše o koristi ali škodi kartelov, t. j. društev, katera imajo kak proizvod svetovno v zakupu, kakor je sladkor, petrolej, šibice itd. in narekujejo svetu tudi cene za te, za obče gospodarstvo. Nam se zdi, da karteli le pospešujejo gospodarsko krizo, kajti v zadnjih letih, ko se pojavlja vedno več kartelov, raste tudi z vsakim dnevom gospodarska svetovna kriza. Karteli imajo namreč moč in kdor je močan, lahko to moč napram slabemu zlorablja, kadar hoče.

Kdor se malo po svetu ogleda in bere raznolike časopise, zve čudne dogodke glede »reševanja« svetovne gospodarske krize. Pred kratkim smo brali, da zaslužijo člani sladkornega kartela veliko premalo za današnje razmere; so primorani podražiti sladkor; to bo zopet dalo povod, da se zvišajo davki na sladkor in gospodarska kriza se vobče poostri, in tako gre to naprej.

Dva čudna dogodka te vrste je približ pred kratkim nemški časopis »Glas svobode« na sramotno soho.

Dunajski kemik dr. Ringer je izumil šibico, katera se da okoli 600krat vžgati, prej ko postane neuporabna. To odgovarja ravno 10 škatlicam naših običajnih šibic. Ko je pa hotel dati ta izum patentirati, je nastopil kartel za izdelo-

„Slov. Gospodar“ stane:

a) v Jugoslaviji:

Celoletno 32 Din.

Polletno 16 Din.

Četrletno 9 Din.

b) v inozemstvu:

Celoletno 64 Din.

Polletno 32 Din.

Četrletno 18 Din.